

4. junij – DAN SLOVENSKEGA KRVODAJALSTVA

14. junij – SVETOVNI DAN KRVODAJALCEV

4. junija tradicionalno praznujemo Dan slovenskega krvodajalstva kot spomin na ta dan leta 1945 odvzete in shranjene prve enote krvi v Sloveniji, ki so že vsebovale konzervans in so jih tako lahko tudi shranjevali. To je pomemben mejnik na področju transfuzijske službe in krvodajalstva, saj je kri najdragocenejše zdravilo, ki nima cene in ki pomeni življenje. Številni jo dnevno in brezplačno darujejo, da bi s tem povrnili zdravje in rešili življenje mnogim anonimnim posameznikom. Krvodajalke in krvodajalci z vsakim darovanjem krvi izkazujejo neizmerno moč človeške solidarnosti, plemenitosti in humanosti.

Letos v Sloveniji obeležujemo 65 let prostovoljnega, anonimnega in neplačanega krvodajalstva pod okriljem Rdečega križa Slovenije. Prvo krvodajalsko akcijo je organiziral 9. marca 1953 v Zagorju. Udeležilo se je devet zagorskih rudarjev, ki so kmalu dobili posnemovalce po vsej državi. Vse od takrat prostovoljni in neplačani krvodajalci zagotavljajo zadostno količino varne in kakovostne krvi za potrebe zdravljenja pri nas, kar nas uvršča med dobro organizirane in predvsem med nesebične, altruistične družbe in smo na to upravičeno ponosni. Krvodajalci so pomemben del zdravstvenega sistema in predpogoj za preskrbo s krvjo. V teh letih je več kot 5.5 milijonov krvodajalcev s svojo krvjo omogočilo zdravljenje bolnikom ali jim celo rešilo življenje.

14. junija 2018 praznujemo tudi Svetovni dan krvodajalcev. Na ta dan se v številnih državah na različne načine zahvalijo vsem prostovoljnim, neplačanim krvodajalcem za darovano kri, ki rešuje življenja, kar je tudi priložnost za ozaveščanje o potrebi po rednem darovanju krvi, ki bolnikom zagotavlja kakovostno, varno ter dostopno kri in krvne pripravke.

Tema letošnje kampanje **krvodajalstvo kot dejanje solidarnosti** izpostavlja temeljne človeške vrline altruizma, spoštovanja, sočutja in prijaznosti, ki povezujejo in ohranjajo sisteme prostovoljnega neplačanega krvodajalstva. S sloganom: **“Pomagaj nekому. Daruj kri. Deli življenje,”** želimo opozoriti na vloge, ki jih ima prostovoljni sistem krvodajalstva pri spodbujanju ljudi, naj skrbijo drug za drugega, in ustvarjajo socialne stike ter povezano skupnost.

Rdeči križ Slovenije bo ta dan obeležil v soboto, 9. junija 2018 ob 10.30 uri, na tradicionalnem 29. srečanju krvodajalcev Slovenije v Veržeju, kjer bo slavnostni govornik predsednik Rdečega križa Slovenije, dr. Dušan Keber.

Na kratko o krvodajalstvu na Slovenskem

Začetki transfuziologije in krvodajalstva v Sloveniji segajo v obdobje po koncu druge svetovne vojne, ko je bil v Ljubljani pri Centralni vojni bolnici ustanovljen transfuzijski oddelek. Tam so 4. junija 1945 odvzeli in konzervirali prvih 19 steklenic krvi. Ta pomemben mejnik na področju transfuzijske službe oz. krvodajalstva praznujemo kot dan krvodajalstva v Sloveniji.

Razvoj zdravstva, ki je zahteval večje količine krvi, je spodbudil ustanavljanje transfuzijskih postaj pri bolnišnicah. Pomemben mejnik je leto 1953, ko organizacijo krvodajalstva prevzame Rdeči križ Slovenije ter vzpostavi prostovoljno, brezplačno in anonimno krvodajalstvo. Danes je Rdeči križ Slovenije s 56 območnimi združenji nacionalni organizator krvodajalstva v državi. Skupaj z Zavodom RS za transfuzijsko medicino, Centrom za transfuzijsko medicino Maribor, Univerzitetnim kliničnim centrom Maribor in Centrom za transfuzijsko medicino Celje sodelujemo pri zagotavljanju nemotene oskrbe zdravstvenega sistema z varno krvjo.

Naša država sodi med tiste, ki pokrivajo vse potrebe po krvi same. V Sloveniji daruje kri skoraj 5 % prebivalcev, vsak delovni dan okoli 350 krvodajalcev, s čimer zadostimo dnevnim potrebam zdravstva po krvi. Preskrba s krvjo je nepogrešljiva dejavnost, ki le z zadostnim številom krvodajalcev omogoča delovanje sodobnega zdravstvenega sistema. V letu 2017 se je krvodajalskih akcij udeležilo 101.908 krvodajalcev, od tega jih je 85.229 uspešno darovalo kri. Da so krvodajalske akcije nemoteno potekale, gre zahvala 1.962 prostovoljcem, ki so opravili 32.017 prostovoljnih delovnih ur za organizacijo krvodajalskih akcij, srečanj za krvodajalce ter organizirali predavanja in s tem širili znanje o darovanju krvi. Nadaljeval se je trend zmanjšanja porabe krvi, povečujejo pa se potrebe po trombocitih (približno od 2 do 3% letno). Krvodajalstvo se temu sproti prilagaja.

Ob tej priložnosti se iskreno zahvaljujemo vsem krvodajalcem, krvodajalkam, še posebej vsem tistim, ki so se pred kratkim prvič odločili za darovanje krvi. Zahvaljujemo se prostovoljcem, območnim združenjem, poslovnim partnerjem, podjetjem, ki spodbujajo zaposlene k aktivnemu darovanju krvi ter strokovnjakom in sodelavcem iz transfuzijske dejavnosti za dobro sodelovanje pri realizaciji nacionalnega programa krvodajalstva v letu 2017. Hvaležni smo medijem za brezplačne objave o krvodajalstvu. Hvala tudi vsem, ki po svojih močeh prispevate, da se slovensko krvodajalstvo razvija in ohranja v smeri, da se v državi vse potrebe po krvi nemoteno pokrivajo 365 dni na leto.

Dejstvo, da gospodarska kriza ni vplivala na prostovoljno, neplačano krvodajalstvo si razlagamo kot potrditev ugotovitve, da je krvodajalstvo najbolj množična in najbolj plemenita oblika solidarnosti v Sloveniji in naša naloga je, da širša družbena skupnost še bolje spozna in ceni krvodajalce in krvodajalke, ki so z darovano krvjo že marsikatero žalostno zgodbo spremenili v srečno in so neopazni heroji, ki vsakodnevno rešujejo življenja.

Boštjan Novak,
strokovni sodelavec za krvodajalstvo RKS

Renata Brunskole,
generalna sekretarka RKS